

Příloha k protokolu o SZZ č.

Jméno: **Bc. Sanida ČEKIĆ**

Vysoká škola: **Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích**

Pedagogická fakulta

Katedra slovanských jazyků a literatur

Oddělení českého jazyka a literatury

Datum odevzdání posudku: **15. 8. 2016**

Obor: **ČJn – AJn**

Vedoucí diplomové práce:

doc. PhDr. Marie Janečková, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

SRBŠTINA A ČEŠTINA V KONFRONTACI

téma

Diplomová práce Sanidy Čekić se zabývá srovnáním srbštiny a češtiny, a to uměleckého textu v originále a jeho překladu. Nejprve se diplomantka zaměřila na charakteristiku slovanských jazyků od nejstarších dob, tj. od praslovanštiny až po období samostatného vývoje srbštiny jako jihoslovanského jazyka a češtiny jako jazyka západoslovanského. Základními texty, z nichž při odborné charakteristice vycházela, jsou práce R. Večerky *Jazyky v komparaci 2, Základy slavistiky* J. Petra a *Úvod do studia slovanských jazyků* K. Horálka. Pracovala však také s moderní učebnicí srbštiny a s přehledem jihoslovanské literatury (viz seznam zdrojů na konci práce). K analýze zvolila krátkou povídku Branka Čopiće *Bašta sljezove boje* ze souboru *Malá krabička. 100 nejkratších srbských povídek 20. století* vydané v češtině roku 2002. Z textu diplomové práce se dovídáme, že povídka vyšla v originálu na počátku 70. let 20. století a český překlad povídkového souboru s názvem podle oné povídky *Zahrada slézové barvy* vyšel poprvé 1977.

Teoretická část uvádí do problematiky a obsahuje základní informace o srbštině v komparaci s češtinou, o jihoslovanské literatuře a její reflexi u nás. V analytické části je text rozebírán v rovině hláskoslovné, tvaroslovné, syntaktické a lexikální. V teoretickém výkladu, jak už bylo zmíněno, využila poznatky monografie R. Večerky (2009), starší práce J. Petra (1984) a K. Horálka (1955). Podala charakteristiku češtiny, chorvatštiny a srbštiny včetně dialektů, věnovala pozornost konvergentním i divergentním jazykovým tendencím (s. 32). Sledovala i recepci literatury jižních Slovanů v českých zemích (s. 35), připomněla překladatele z jihoslovanských literatur. Upozorňuje na překlady (*Otto Franjo Babler, Branko Čopić*, s. 38) a na věcné nedopatření na s. 40 (Nerudův vztah k Jihoslovánům, ne k Jugoslávii). Některé formulace jsou stylizačně neobratné (na s. 43 zapomněla parafrázovat autora, z jehož publikace čerpá). Kapitola o překládání není v praktické části nijak využita. Na s. 46 je tvrzení, že autorka uvádí příklady z textu v plném počtu, je-li jich více, uvede jich jen několik a celkový počet. Tento postup však dodržen není. Na škodu práce je spěch, v němž vznikala, jen tak lze vysvětlit formulační a stylizační nedostatky.

K jednotlivým analyzovaným rovinám mám tyto připomínky: v hláskosloví, na s. 53, kde se mluví o palatálním *ć* vzniklém palatalizací *tj, kti*, by bylo třeba jev uvést šířeji, jinak by musela některé příklady vyřadit (např. *ćuti, ćutiš, podići*). Přiřadila sem i příklady s *c* vzniklým 2. palatalizací (viz *s vucima, djaci*). Za nedopatření pokládám skutečnost, že na s. 54 a 56 a na s. 55 a 57 se popisuje stejný jev, jednou podle Večerky, jednou podle Horálka.

Tvaroslovná rovina je analyzována zdařileji, začíná komparací substantiv, upozorňuje na shody a rozdíly, podobně postupuje autorka i u dalších ohebných slovních druhů (adjektiv,

zájmen, číslovek a sloves). U sloves soustřeďuje pozornost na slovesné tvary a kategorii času. Někdy je výklad doprovázen příkladem z textu, jindy však příkladem doplněn není. Po výkladu nejprve na s. 69 uvede z textu příklady na jednoduchý minulý čas – aorist (*digoh, rasplaka se, otjeraše*), na s. 70 pak shromáždí z textu příklady na složený minulý čas – préteritum (*pričala je, zračio je* apod.). U slovního druhu prepozic porovnává shody a rozdíly ve vazbách srbských a českých předložek. V syntaktické rovině sleduje shody a rozdíly v užití spojek a srovnává vztahy mezi větami v souvětí. Na s. 75 v posledním odstavci není rozdíl mezi srbsštinou a češtinou, neboť i v češtině jde o vztah slučovací.

Naposledy diplomantka věnovala pozornost lexikální rovině vybrané povídky. Zde postupovala od jednotek příznakových, tedy expresivně zabarvených, k neutrálním. Zaměřila se na výrazy shodné s češtinou nebo jí blízké, připojila k nim výrazy blízké ostatním slovanským jazykům. Do druhé skupiny zařadila výrazy odlišné, typické pro srbsštinu, včetně přejímek z turečtiny. Nutno dodat, že je to dělení subjektivní a některé výrazy by mohly být v jiné skupině, než byly autorkou práce zařazeny (srov. např. srb. *rodjak* s významem příbuzný a české *rodák*, ovšem s významem rodilý ve stejném místě; srb. *u vijek* je od českého *věk* odlišné jen předložkovou vazbou, významově je velmi blízké. Výběr některých jinojazyčných ekvivalentů je záležitostí překladatele, rovněž tak výběr frazémů.

V textu se objevují slitá slova a drobné překlepy, odchylky od správné vazby, prohřešky interpunkční. Ve výkladu dochází k míšení ich-formy s plurálem skromnosti, nápadné je to v závěru práce. Opakují se některá sdělení (viz druhé odstavce na s. 84 a 85), nesourodě působí přechody mezi časovými rovinami. Závěr mohl být podrobnější, autorka neuvedla všechny výrazné příznakové rysy ani příklady. Uvítala bych alespoň pokus o hodnocení českého překladu, nebo srovnání staršího a novějšího českého překladu povídky.

I přes uvedené nedostatky oceňuji samostatný postup diplomantky, které se vytčený cíl podařilo splnit, třebaže mohla některé části práce rozpracovat podrobněji.

Práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

1. Kdy vznikla Jugoslávie?
2. Jak se překládá spojení *plava kosa*?
3. Vysvětlíte, kde a jak se uplatňuje srbské sloveso *trebati*.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **dobře**

.....
podpis vedoucí diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 15. srpna 2016